

חינוך בפרשה- שופטים התחלה טובה

הרב יחיאל מיכל מונדרוביץ', מרצה בכיר

בס"ד פותחים שנה 'ברגל ימין'. פנים מרוגשות פונות למלמד החדש בעיניים בורקות. הספרים חדשים ועטופים. העפרונות מחודדים. הקלמרים מאובזרים. ריח ההתחדשות מסתיר את החשש והמתח, הפחד ואולי אף החרדה.

על המלמד לזכור כי אמנם הוא 'ותיק' וניצב שנים רבות מול כיתות חדשות. אך לילדים - זז פעם ראשונה בכיתתו. ההתרגשות. הרצון להצליח. שנה חדשה החובקת בכנפיה אתגרים ודרישות. מחנך משכיל יודע להנעים ולהמתיק את פתיחת השנה. ליצור חוויה. בכך לבטל החששות שבלב התלמיד והוריהם, ולהחליפן בתחושת ביטחון אישי.

שמעתי נתון מאלף. בימים שעוד נדרשנו לזכור בראש מספרי טלפון, היה אדם ממוצע זוכר בין עשרה לעשרים מספרי טלפון. ולעומתם, אדם ממוצע זוכר בין אלף לאלפיים מנגינות. היום משווים את יכולת המוח אנושי לתאי מחשב. והרי עובדה מפליאה! מספר טלפון מנצל הרבה פחות 'זיכרון' מאשר מנגינה פשוטה! מדוע, אפוא, זוכרים הרבה יותר מנגינות? והתשובה: מספר טלפון הוא אינפורמציה יבשה, ואילו המנגינה מלווה בחוויה! דבר חוייתי זוכרים!

חובה להכניס חוויה ללימוד. תלמיד שומע על 'נזק וחצי נזק', 'שומר חינום שנשבע' 'ביצה שנולדה ביו"ט'. כל עוד החומר מועבר בצורה אינפורמטיבית בלבד - הוא יזכור רק 'מעט ובערך'! אך אם זכה למלמד שמשקיע בפיתוח אקלים כיתתי, בחדוותא דשמעתתא, בגירויים ובשיתוף התלמידים, הוא מודע לכך שחשוב לו לשמוע אותם, ולא רק שהם ישמעו אותו, התורה תתקיים בידם! בפרט בימינו שהעולם סביבנו צבעוני ותוסס, יש לעורר חיות בלימוד!

בפרשתנו מצוה המלך על דינים ייחודיים שנועדו לקדשו ולשומרו. נאמר וְהָיָה כְּשִׁבְתוֹ עַל כִּסֵּא מַמְלַכְתּוֹ וְכָתַב לוֹ אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת. המלך מחויב לכתוב שני ספרי תורה. אך מה ההקדמה בפסוק קשורה לכתיבה? אלא, מפני שמטרת המצוה אינה להכביד. אין הקב"ה חפץ בכתיבה כפויה, אלא שהתורה תלווה, כמ"ש וְהִיְתָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו. על כן יכתוב כשכיסא ממלכתו יציב תחתיו וחש אושר ומצב רוח מרומם. כשטוב לו - יכתוב לו! בכך תושג המטרה: לְמַעַן יִלְמַד לִירְאָה אֶת ה' אֱלֹהָיו לְשִׁמּוֹר אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת

חינוך בפרשה- שופטים התחלה טובה

הרב יחיאל מיכל מונדרוביץ', מרצה בכיר

ואת החקיקים האלה לעשותם.

שח לי מחנך 'אני כבר מלמד חומר זה שנים רבות. כבר אין לי מה להכין'. השיבותי לו שמטרת מוסד החינוכי אינה ליצור דפי גמרא או פרקי חומש. המטרה היא ליצור בני אדם. 'החומר' עליו פועל אינו מסכת זו או פרק זה. 'החומר' המרכזי הוא החומר האנושי. בזה יכין עצמו - יכיר תלמידיו, את ייחודם, יזהה טעוני הטיפוח וצרכיהם.

בראשית שנת הלימודים נקפיד ונשקיע ביצירת תחושת שותפות עם ההורים. מכתב מסוגנו, טלפון מחבר, ודף קשר מקשר. יש מלמד שביום הראשון לשנת הלימודים מחלק 'כיף כיף' לרמוז לשמה של כיף ושמחה. אחר מנחיל ניגון מיוחד של אהבת תורה. מחנך נוסף מאתגר את תלמידיו בשאלה מרתקת או בסיפור מאלף. לא שיגרה משמימה! לא לקפדנות יתירה! שמעתי פעם מלמד שאמר לעמיתו "אני לא מחייך בכיתה עד חודש מרחשון...". אדם מסכן!!!

כנער צעיר עליתי ללמוד בישיבה בארץ ישראל. טרם ידעתי לדבר בשפת המקום. בישיבה היה ר"מ ממוצא בריטי. הוא פנה אלי ביום הראשון לבואי והתחיל לדבר איתי באנגלית. לא אידיש אלא דווקא אנגלית. הוא היה מביא לי עוגות מביתו, ושוב - באנגלית. הוא בכלל לא היה ר"מ שלי ושל כיתתי, אך הוא זכור לי לטוב יותר מכל האחרים!

התורה איננה רצף של מספרי טלפון - אלא מנגינת חיינו. אם נעביר שיעורים יבשים והרצאות מעייפות כמו סדרות של ספרות, יזכרו מקסימום עשרה 'מספרי טלפון'. אם ננגן את שירת התורה, נטעים את מתקה, יקלוט מוחם אלפי קטעי שיר וניגון! נטביל את קצה מטנו בדבש, נמשוך את נפש הילדים בעבותות אהבה, כי רק כך נעמיד דורי דורות של בני אדם! איכותיים, מתוקנים ומושלמים, ובעיקר - גם כי יזקינו לא יסורו.... ויהי נועם ה"א עלינו...

בהצלחה בעבודת הקודש!

יחיאל מיכל מונדרוביץ'

123ymm@gmail.com